

Initiatiefvraag

Financieel zelfredzame en digi-en taalvaardige inwoners

---

1. Subsidievraag

1.1 Beschrijving van de huidige (kompas)koers

Koers 2.2. Meer inwoners zijn financieel zelfredzaam

Financiële zelfredzaamheid draagt bij aan participatie en welbevinden. Leidschendam-Voorburg streeft ernaar dat zoveel mogelijk inwoners financieel zelfredzaam zijn en beschikken over voldoende taalvaardigheden om mee te kunnen doen in de samenleving.

Niet iedereen is in staat om altijd in zijn of haar levensonderhoud te voorzien. Ondersteuning is gericht op het voorkomen van armoede, het versterken van basisvaardigheden en het realiseren van een financieel stabiele situatie voor de toekomst. Die stabiele situatie is vaak een basisvoorwaarde voor het succes van andere zorg en ondersteuningstrajecten zoals jeugdhulp. De toegang tot schuldhulpverlening mag geen drempel vormen om problemen aan te pakken. Schuldhulpverlening gaat uit van een integrale aanpak op meerdere leefdomeinen met een duurzaam effect, met de schuldenaar als probleemeigenaar. Door vroeger signalering, preventie en nazorg wordt het (opnieuw) ontstaan of verergeren van schulden zoveel mogelijk voorkomen. Het gebruik van regelingen wordt gestimuleerd. Extra aandacht is er voor gezinnen met kinderen, om te voorkomen dat jongeren en kinderen in armoede opgroeien.

Koers 1.2. Inwoners ontdekken en ontwikkelen hun talenten en vaardigheden

Er is voor inwoners een toereikend ondersteuningsaanbod voor het bevorderen van lezen, rekenen en digitale vaardigheden. Door te investeren in talenten en vaardigheden kunnen inwoners het beste uit zichzelf halen. Dit versterkt niet alleen welzijn en eigenwaarde, maar zorgt ook dat inwoners competenties verwerven waarmee ze actief kunnen zijn in de samenleving op een manier die bij hen past. Het is gewenst dat meer inwoners deelnemen aan het aanbod voor taalverbetering en digitale vaardigheden.

1.2 Huidige situatie

Uit cijfers van het CBS blijkt dat in 2016 circa 5.100 huishoudens in Leidschendam-Voorburg (14,8%) een inkomen tot 130% hebben van het wettelijk sociaal minimum (wsm). Landelijk was dit 16,7%. In 2016 groeiden volgens het CBS 1.600 kinderen in Leidschendam-Voorburg op in een huishouden met een inkomen tot 130% van het wsm. Dit is 11,9% van alle kinderen in Leidschendam-Voorburg. Landelijk ligt dit percentage op 12,2%.

In 2018 ontvingen 959 mensen in Leidschendam-Voorburg een vorm van schuldhulpverlening, een toename van bijna 20% ten opzichte van 2016. Daarnaast nemen de kosten voor beschermingsbewind steeds meer toe. De toegang tot de officiële gemeentelijk schuldhulpverlening

en andere regelingen is verbeterd. Een deel van de huishoudens bestaat echter uit zorgmijders. De stress van financiële problemen heeft vaak invloed op het functioneren van mensen. Daarnaast krijgen veel mensen met schulden ook te maken met gezondheidsproblemen en ervaren een hoge mate van stress. Stress kan ervoor zorgen dat het moeilijk is om je problemen aan te pakken en prioriteiten te stellen. Mensen maken hierdoor keuzen voor op de korte termijn en zijn niet bezig met de gevolgen voor de lange termijn. Het is van groot belang de stress eerst te verminderen, voordat schulden goed kunnen worden aangepakt. Met behulp van bijvoorbeeld de mobility mentoring methode wordt hier uitvoering aan gegeven.

Uit recent onderzoek blijkt dat van de mensen met financiële problemen maar liefst 50% grote moeite heeft met lezen en schrijven. Dit maakt het wenselijk om in samenhang te investeren in zowel financiële problematiek als laaggeletterdheid. Bij laaggeletterdheid gaat het om moeite met lezen, schrijven en/of rekenen (mensen beheersen niet het eindniveau vmbo of niveau mbo-2/3). Een gebrekkige taalvaardigheid gaat vaak samen met een gebrekkige digitale vaardigheid.

Naar schatting is in Leidschendam-Voorburg 5-8% van de bevolking van 18- 65 jaar laaggeletterd (tussen 3500 – 5200 mensen). Exacte aantallen zijn niet bekend, aangezien er veel ‘verborgen’ laaggeletterdheid is waarbij het niet snel zichtbaar is en mensen geen hulp zoeken. Hoewel meer inwoners zijn gaan deelnemen aan het taalaanbod, wordt een grote groep niet bereikt met de huidige aanpak. Een achterstand in taal wordt steeds minder singulier benaderd: digitale vaardigheden, rekenen, financiën en andere thematiek worden gecombineerd met aandacht voor taal.

1.3 Vraagstelling

Centraal staat:

- Voorkomen en vroegtijdig signaleren van financiële- en taal- en digiproblematiek, met inbegrip van het volgende:
  - Professionals en vrijwilligers zijn getraind in het herkennen van en handelen bij de verschillende problematieken (wees alert op het signaleren van financiële, taal en digiproblematiek)
  - Ondersteuning is bekend, vindbaar en laagdrempelig benaderbaar voor de doelgroep
  - Het bereik van de activiteiten is vergroot; er worden meer inwoners met dreigende of beginnende financiële problematiek en/of een taalachterstand of digitale vaardigheid achterstand bereikt
  - Aan inwoners is geleerd bewust om te gaan met geld
  - Inwoners zijn ondersteund bij juridische en financiële vraagstukken.
  - Inwoners zijn door professionals vroegtijdig benaderd naar aanleiding van signalen vanuit de gemeente m.b.t. betalingsachterstanden.
- Voorzien in een passend en toereikend ondersteuningsaanbod om het ontstaan of verergeren van armoede en schulden te voorkomen, zodat inwoners zich financieel kunnen redden. Binnen dit ondersteuningsaanbod is specifiek aandacht voor de stress sensitive begeleiding van bewoners door bijvoorbeeld mobility mentoring methodiek.
- Nazorg bieden aan inwoners die zijn begeleid bij financiële problematiek, met als doel te voorkomen dat inwoners opnieuw financiële ondersteuning nodig hebben

- Inwoners met een professioneel en door vrijwilligers uitgevoerd aanbod, ondersteunen bij het ontwikkelen van hun taal en digivaardigheden, zodat zij in staat zijn om mee te doen in de samenleving.
- Het bieden van maatschappelijke begeleiding aan asielmigranten en hun gezinsleden, bestaande uit begeleiding in praktische zaken en begeleiding gericht op integratie en actieve participatie in de Nederlandse samenleving

1.4 Beoogde maatschappelijke effecten

- Inwoners weten hoe financiële problematiek voorkomen kan worden
- Inwoners met financiële problematiek krijgen tijdig de ondersteuning die nodig is.
- Minder kinderen groeien op in armoede
- Inwoners die recht hebben op inkomensregelingen maken hier gebruik van
- Beter bereik van inwoners met onvoldoende basisvaardigheden
- Uitvoeren van de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

1.5 Aanvullende uitgangspunten

In aanvulling op de algemene uitgangspunten die zijn opgenomen in de regeling gelden bij deze vraag de volgende uitgangspunten:

Effectief en vraaggericht

Er wordt zorggedragen voor participatie van de doelgroep in de ontwikkeling en evaluatie van het aanbod aan activiteiten en ondersteuningsvormen. Vraaggericht betekent niet alleen kijken naar de vraag die gesteld wordt, maar juist ook naar de vraag die niet gesteld wordt. Organisaties maken in hun uitvoeringsplan duidelijk hoe en op welke moment zij de doelgroep betrekken. Waar meerdere opties zijn, wordt de voorkeur gegeven aan bewezen effectieve interventies. Er wordt gereflecteerd op de eigen werkwijze aan de hand van actuele (landelijke) ontwikkelingen en inzichten in effectiviteit van interventies. Daaronder valt ook het groeimodel voor samenwerking bij laaggeletterdheid (USBO advies, Universiteit Utrecht). Met dit instrument reflecteren partners zelf op de huidige en de gewenste aanpak laaggeletterdheid.

Maatwerk voor specifieke groepen

Er is maatwerk mogelijk voor specifieke doelgroepen. In het uitvoeringsplan is er aandacht voor een passende aanpak voor moeilijk bereikbare groepen. Welke groepen dit zijn, verschilt per thema. Te denken valt aan: anderstaligen, laaggeletterden met Nederlands als moedertaal, jongeren, kinderen in minimagezinnen, Eritreeërs, mensen met een verstandelijke beperking & schulden. Daar waar relevant is er sprake van een outreachende aanpak.

Benutten bestaande infrastructuur

De organisaties laten in hun uitvoeringsplan zien hoe zij gebruik maken van de bestaande infrastructuur in Leidschendam-Voorburg (de voorzieningen, ontmoetingsplekken, ketensamenwerking, netwerken en activiteiten). Daarnaast wordt er rekening gehouden met de aansluiting van landelijke infrastructuur, met betrekking tot bijvoorbeeld de Week van het geld of de Week van de alfabetisering. Als subsidiepartners stemmen zij deze activiteiten nu en in de toekomst regelmatig onderling op elkaar af. Er wordt een coördinator aangewezen, welke de afstemming regelt

met betrekking tot de samenwerking, eens in de zoveel tijd een overleg plant, afstemming met de gemeente zoekt en eventueel andere relevante lokale en landelijke ontwikkelingen bijhoudt en verspreid. Als differentiatie per wijk de voorkeur heeft, betrekken de organisaties daar waar nodig de gebiedsregisseurs van de gemeente bij (voorheen wijkmanagers).

Meer bekendheid en bereik

Het is van belang dat meer inwoners (eerder) worden bereikt. De organisaties leveren een actieve bijdrage aan het vergroten van de bekendheid van het aanbod - zowel onder inwoners als professionals - en verspreiden adequate en actuele informatie over het aanbod en de route daarnaar toe. Informatie over het totaalaanbod in de gemeente wordt door de organisaties in samenwerking eenduidig en gebundeld gepresenteerd.

Pilot vroegsignalering

Om mensen eerder te bereiken wordt er gestart met een pilot vroegsignalering. Hiervoor wordt een deel van het budget van de tafel gereserveerd. Het budget uitvoering behelst minimaal een samenwerking tussen de volgende subsidiepartijen; de curatieve schuldhulpverlening en maatschappelijk werk. Zij volgen samen de signalen van een betalingsachterstand in o.a. huur, zorgverzekering, of water- en energienota's op. Bij deze vroegsignalering wordt per klant inzichtelijk gemaakt welke ondersteuning in voorliggend veld en vanuit curatieve schuldhulpverlening mogelijk is.

Begrijpelijke communicatie

De organisaties houden er rekening mee dat hun communicatie uitingen aan inwoners begrijpelijk zijn voor inwoners die moeite hebben met lezen en schrijven.

Synergiekansen

In het uitvoeringsplan is aandacht voor combinaties gemaakt in het aanbod die meerdere doelen dienen, bijvoorbeeld schuldenpreventie én taalverbetering.

Combinatiefunctionarissen

Bij het opstellen van het uitvoeringsplan worden meer (of extra) combinatiefunctionarissen gecreëerd conform de Brede Regeling Combinatiefuncties. Over het geheel van de tafels moet het totaal aantal fte 18,12 bedragen, daarvan zijn er nu al 10,35 fte gerealiseerd. Bij het opstellen van het uitvoeringsplan wordt gezamenlijk door gemeente en partners per tafel onderzocht hoeveel fte er per tafel gerealiseerd kan worden. Mocht dit niet leiden tot de 18,12 fte, dan wordt de hoeveelheid te realiseren fte over de tafels verdeeld.

Samenhang en samenwerking

Er zijn verbanden met andere subsidietafels, met name de tafels waar maatschappelijke zelfredzaamheid en talentontwikkeling aan bod komen. Het aanbod voor (digi) taalvaardigheid wordt aangeboden na afstemming over de uitvoering met de organisaties die zijn aangesloten bij de lokale Taalketen en het Taalakkoord Leidschendam-Voorburg. Vanwege verruiming van de bestedingsmogelijkheden van het WEB budget in 2020 wordt er samen met organisaties die WEB middelen ontvangen uitvoering gegeven aan het aanbod voor taalvaardigheid.

Professioneel én vrijwillig

Het beoogde ondersteuningsaanbod voor elk thema wordt uitgevoerd door een combinatie van professionals en vrijwilligers. Er wordt expliciet benoemd wat professionele beroepskrachten oppakken en waar vrijwilligers (aanvullend) een rol spelen. Er is minimaal een professioneel aanbod van digitale en taallessen beschikbaar.

2. Afbakening subsidie-uitvraag

2.1 Buiten de subsidie

Buiten de subsidie-uitvraag valt:

- Het bieden van (curatieve) schuldhulpverlening trajecten
- Het bieden van inburgeringstrajecten
- Het verstrekken van bijzondere bijstand en andere minimaregelingen voor inwoners met een laag inkomen
- Het bieden van volwasseneneducatie die onder de voorwaarden van de WEB valt.
- Het uitvoeren van activiteiten t.b.v. algemene talentontwikkeling (deze vallen grotendeels onder de subsidietafel “talentontwikkeling”)
- Het bieden van algemene voorzieningen voor maatschappelijke zelfredzaamheid (m.u.v. begeleiding van statushouders)
- Het bieden van bemoeizorg
- Nieuwe wetgeving Inburgering (m.u.v. eventuele voorbereidingen hierop)
- Noodopvang dakloze gezinnen
- Huisvesting van statushouders
- De aanschaf van een registratiesysteem en de projectleider voor de pilot Vroegsignalering

2.2 Kaders

- Sociaal kompas
- Beleidsplan Schuldhulpverlening 2017-2020
- Gemeentelijk Plan van aanpak Financiële zelfredzaamheid
- Wmo
- Participatiewet
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)
- Wet Inburgering
- Mogelijke wetswijziging rondom de vroegsignalering
- Raadsbesluit 13 december 2016 inzake onderzoek Berenschot naar de functie en vestigingen van de bibliotheek
- Berenschot rapport ‘Onderzoek naar de bibliotheekfunctie in Rijswijk, Leidschendam en Voorburg Rapportage 25 oktober 2016’
- Collegebesluit 9 juli 2019 inzake voortgang bibliotheek

3. Monitoring

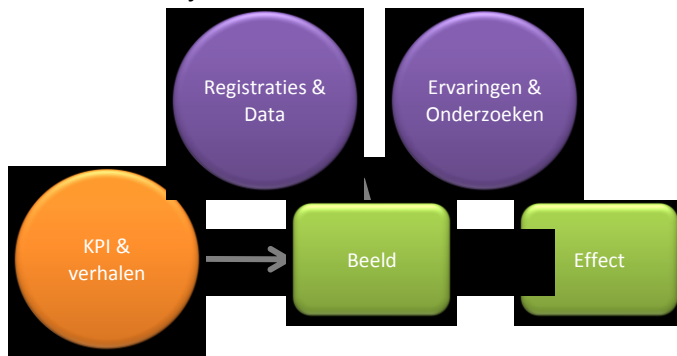
Om een goed beeld te krijgen van het effect van de inzet op de in 1.2 benoemde maatschappelijke effecten, moeten de resultaten per tafel worden gemonitord. Door verschillende soorten informatie van verschillende niveaus naast elkaar te leggen ontstaat er een beeld van het effect op het maatschappelijk effect.

De verschillende soorten informatie zijn:

- Data uit bestaande registraties
- Data uit onderzoeken waarin ervaringsgegevens zijn opgenomen
- Kritieke prestatie-indicatoren (KPI's), verhalen en registratie cijfers/aantallen van de uitvoerende organisaties

De verschillende niveaus van informatie zijn:

- Wijkniveau
- Gemeentelijk niveau
- Landelijk niveau

De werkwijze:

De gemeente volgt de onderdelen “registratie en data” en “ervaringen en onderzoeken”. Daartoe monitort de gemeente een aantal specifieke indicatoren, deze staat hieronder beschreven in 3.1 en 3.2. Gezamenlijk met de organisaties wordt de monitoring van de resultaten van de organisaties opgesteld d.m.v. KPI's en verhalen (tellen en vertellen). Deze indicatoren worden door de organisaties gemeten en gerapporteerd.

Over het resulterende beeld gaan we periodiek met elkaar in gesprek op basis van een analyse: we volgen in welke mate activiteiten bij dragen aan de gewenste maatschappelijke effecten en doelstellingen. Het doel is dat tafels hiervan leren en hun inzet waar nodig bijstellen. Blijkt dat de tafel meerjarig niet in staat is om te leren dan kan het uitvoeringsplan worden bijgesteld door het college.

3.1 Data en registraties

- Gebruik minimaregelingen
- Aantal huishoudens in schuldhulpverlening trajecten
- Aantal deelnemers (digi)taalcursussen volwassenen

3.2 Ervaringen en onderzoeken

- GGD onderzoek:
  - % inwoners met risicovolle schulden
- Wijkatlas:
  - % inwoners dat vaak of altijd moeite heeft om rond te komen
- Landelijke onderzoeken door CBS of CPB
- Minima effect rapportage en armoede monitor
- Aantal trajecten en opvolgingen m.b.t. pilot vroegsignalering

3.3 Kpi's en verhalen

Gezamenlijk met de organisaties wordt bepaald welke prestatie-indicatoren en verhalen worden verzameld om de resultaten te monitoren. Dit wordt aangegeven in het uitvoeringsplan. Daarbij is het uitgangspunt dat voor verschillende activiteiten minimaal inzicht ontstaat in de grootte van de doelgroep, het daadwerkelijke bereik (aantallen) van de activiteit, en het verschil dat de activiteit maakt in het leven van de doelgroep (incl. de tevredenheid).

De wijze waarop de organisaties per tafel tellen en vertellen, moet voor het totaal van de tafels leiden tot een compleet en complementair beeld. Hiervoor zullen door de gemeente gezamenlijke verbindingsbijeenkomsten tussen de tafels worden georganiseerd, om zo samen tot een dekkende monitoring te komen.

4. Financiële uitgangspunten

Het subsidieplafond voor de tafel financieel zelfredzame en digi-en taalvaardige inwoners bedraagt voor 2020 € 928.309 euro.

Van dit bedrag is het volgende bedrag geoormerkt:

- €96.000 euro is beschikbaar voor de uitvoering binnen een pilot vroegsignalering.